

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Вараського ліцею №5
Вараської міської ради
першого рівня - початкова освіта 1-4 класи

м. Вараш

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	3/11
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.....	3/11
3. Загальний обсяг навчального навантаження на рівні базової середньої освіти та його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.....	4/11
4. Навчальні плани.....	5/12
5. Навчальні програми.....	6
6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу.....	6/15
7. Опис інструментарію оцінювання.....	9/16

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

першого циклу початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 класи)

1. Пояснювальна записка

Освітню програму Закладу для 1-2 класів розроблено на основі Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743), на виконання Законів України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688), розпоряджень Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 13.12. 2017 р. № 903- р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Освітня програма початкової освіти Закладу (далі – Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених

Державним стандартом початкової освіти (далі - Державний стандарт). Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження,
- перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення (за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я.

- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за програмою Початкова освіта здобувається, як правило, з 6 років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Особи з особливими освітніми потребами можуть

розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов. Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

3. Загальний обсяг навчального навантаження на рівні базової середньої освіти та його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів складає 2590 годин / навч. рік: - для 1-х класів – 805 годин / навч. рік; - для 2-х класів – 875 годин / навч. рік; - для 3-х класів – 910 годин / навч. рік; - для 4-х класів – 910 годин / навч. рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Розподіл варіативної складової окреслено у пояснювальній записці до навчального плану закладу. Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для кожного предмета.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахovanі санітарногігієнічні норми та нормативну тривалість уроків: у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин. У початковій школі може здійснюватися поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів. Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування можуть запроваджуватись додаткові освітні послуги за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів. Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про освіту».

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та предметів, логічна послідовність їх вивчення Мовно-літературна галузь з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через такі інтегровані курси і навчальні предмети: 1 клас – інтегрований курс «Українська мова»; 2 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Читання» або інтегрований курс цих навчальних предметів; 3 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання»; 4 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання». Іншомовна освітня галузь реалізується через предмет «Іноземна мова» (англійська). Математична освітня

галузь реалізується через однойменний предмет – «Математика». Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна, технологічна освітні галузі реалізуються через інтегрований предмет «Я досліджую світ». Інформатична освітня галузь починає реалізуватися з 2-го класу через предмет «Інформатика». Мистецька освітня галузь реалізується окремими предметами «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво». Фізкультурна освітня галузь реалізується згідно інваріантної складової робочого навчального плану через навчальні предмети «Фізична культура» – по 2 години , а 1 година відводиться на вивчення ритміки..

2. Навчальний план

Типовий навчальний план для 1-2 класів початкової школи.

Назва навчального предмета/інтегрованого курсу	Кількість годин на тиждень		
	1 кл.	2 кл.	Разом
Інваріантний складник			
Українська мова*	7	7	19
Іноземна мова	2	3	
Математика	4	4	8
Я досліджую світ	3	3	6
Дизайн і технології	1	1	3
Інформатика	-	1	
Мистецтво	2	2	4
Фізична культура**	3	3	6
Усього	22	24	46
Варіативний складник			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	23	25	52
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня.	20/700	22/770	42/1470

* 1 клас – інтегрований курс «Українська мова. Навчання грамоти»;

**2 клас – окремі навчальні предмети «Українська мова», «Читання», або інтегрований курс «Українська мова».

**Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова навчального плану у 1-х класах використовується на підсилення предмету Українська мова. У 2-х класах курс за вибором «Християнська етика».

Запровадження резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень та варіативної складової окреслено у навчальному плані закладу.

5. Навчальні програми

Перелік навчальних програм (затверджені наказами Міністерства освіти і науки України від 12.08. 2022 р. № 743)

6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо, які вчитель організовує у межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту початкової освіти та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Наш ліцей організовує індивідуальну форму здобуття освіти (педагогічний патронаж, сімейна форма) і таким чином реалізовує індивідуальну освітню траєкторію учня. На підставі висновків про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей 5 учням початкової освіти нашого закладу рекомендовано навчання за індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж). Дані висновки були складені відповідно Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8, (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314; зі змінами затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 №955 за освітньою програмою закладу загальної середньої освіти I ступеня. При роботі із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами вчителі складають індивідуальні адаптовані чи модифіковані навчальні програми(залежно від висновку ЛКК) і Критерії оцінювання, що відповідають потребам кожної дитини і схвалюються педагогічною радою. А відповідно до них педагоги складають календарно-тематичне планування, за яким і реалізують навчальний план ліцею. Слід відмітити, що 6 учнів 1-2-х класів початкової освіти навчаються за інклюзивною формою навчання, відповідно до висновків ІРЦ. При роботі із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами вчителі складають індивідуальні адаптовані чи модифіковані навчальні програми(залежно від висновку ІРЦ) і Критерії оцінювання, що відповідають потребам кожної дитини і схвалюються педагогічною радою. А відповідно до них педагоги складають календарно- тематичне планування, за яким і реалізують навчальний план ліцею. З метою належної організації освітнього процесу в 1 А класі

організовано навчання за інклюзивною формою здобуття освіти для 3 дітей з особливими освітніми проблемами, у 1 Б класі - за інклюзивною формою здобуття освіти для 2 дітей та для 1 дитини з ООП – навчання за індивідуальною формою здобуття освіти (педагогічний патронаж), у 2-Б класі - з інклюзивною формою здобуття освіти для 1 дитини з особливими освітніми проблемами. V. Очікувані результати навчання здобувачів освіти Згідно Закону «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є «всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності». Результатом навчання в ліцеї через опанування учнями навчальних програм з предметів, що представляють всі освітні галузі, є формування ключових компетентностей (це – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність). Тобто формується ядро знань, на яке будуть накладатись уміння цими знаннями користуватися, цінності та навички, що знадобляться випускникам в професійному та приватному житті. Ключові компетентності структуруються за такими компонентами, як уміння, ставлення та навчальні ресурси, що є необхідними кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності.

№з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях
	Спілкування іноземними мовами	Здатність спілкуватися іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування
	Математична компетентність	Виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини
	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом

		спостереження та дослідження
	Інформаційно-цифрова компетентність	Опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційнокомунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях
	Уміння вчитися впродовж життя	Опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі
	Ініціативність і підприємливість	Ініціювання змін у близькому середовищі (клас, заклад, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади
	Соціальна і громадянська компетентності	Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і ліцею, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя
	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості
	Екологічна грамотність і здорове життя	Усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Упродовж навчання учні опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє стимулюванню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин і корекції у знаннях,

уміннях і навичках. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

7. Опис інструментарію оцінювання

Згідно ст. 8 Закону України «Про освіту» результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання. Державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти. VI. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти Оцінювання учнів початкових класів здійснюється відповідно до методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти, викладених у додатку до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813.

Формувальне оцінювання здійснюється з метою відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудови індивідуальної освітньої траєкторії особистості. Підсумкове оцінювання здійснюється з метою співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-4-х класів виокремлюються об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату

навчання. Результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4 класах рекомендовано виражати вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання у 1-2 класах – вербальною оцінкою/.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

формульованого оцінювання, мета якого – відстеження особистісного розвитку учнів й опанування навчального досвіду;

підсумкового оцінювання, мета якого – співвіднести навчальні досягнення учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Держстандартом або освітньою програмою. Рекомендовано враховувати, що формульоване оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно.

Під час організації формульованого оцінювання рекомендовано дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час організації формульованого оцінювання :

формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей;

ознайомлення учнів із критеріями оцінювання;

забезпечення активної участі учнів у процесі оцінювання;

забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія);

Основою для підсумкового оцінювання можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формульованого оцінювання. Підсумкову оцінку за рік рекомендовано визначати з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

другого циклу початкової освіти - основний (3-4 класи)

1. Пояснювальна записка

Освітню програму для 3-4 класів розроблено на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти Вараського ліцею №5, на виконання Закону України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про

затвердження Державного стандарту початкової освіти (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688); наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти». У програмі визначено змістові лінії; очікувані результати навчання та відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

2. Вимоги до осіб , які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

3. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1820 годин/навчальний рік: для 3-х класів - 910 годин/навчальний рік; для 4-х класів - 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу загальної середньої освіти I ступеня (далі – навчальний план). У Закладі передбачено варіант навчального плану початкової школи, який відповідає типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженій наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти».

4. Навчальні плани.

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій додаткові години використано на підсилення мовно-літературної галузі. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей Освітню програму укладено за основними освітніми галузями, які орієнтовані на формування ключових компетентностей.

Мовно-літературна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Українська мова та літературне читання». Іншомовна освітня галузь

реалізується через навчальний предмет «Іноземна мова». Математична освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Математика». Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна, технологічна освітні галузі реалізуються через інтегрований предмет «Я досліджую світ». Фізкультурна освітня галузь реалізується згідно інваріантної складової робочого навчального плану через навчальні предмети «Фізична культура» – по 2 години, а 1 година відводиться на вивчення ритміки. Технологічна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Дизайн і технології». Мистецька освітня галузь реалізується через навчальні предмети «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво».

Назва навчального предмета/інтегрованого курсу	Кількість годин на тиждень		
	3 кл.	4 кл.	Разом
Інваріантний складник			
Українська мова	7	7	20
Літературне читання			
Іноземна мова	3	3	
Математика	5	5	10
Я досліджую світ	3	3	6
Дизайн і технології	1	1	4
Інформатика	1	1	
Мистецтво	2	2	4
Фізична культура	3	3	6
Усього	25	25	50
Варіативний складник			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Кількість навчальних годин на тиждень, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	26	26	52
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня.	23/805	23/805	46/1610

Варіативна частина навчального плану 3-4 класів Вараської ліцею №5 відводиться 1 година на вивчення курсу «Християнська етика». Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні української мови та літературного читання, англійської мови та інформатики відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від

06.03.2002 за № 229/6517). При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахувані санітарногігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 3-4-х класах - 40 хвилин. Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять. Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається закладом загальної середньої освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладів освіти.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу за 5-денним навчальними тижнем. Очікувані результати навчання здобувачів освіти Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;

компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань,

умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

6.Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є: різні типи уроку з використанням інтерактивних методів навчання, екскурсії, віртуальні подорожі,

спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, дитяче волонтерство тощо. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми вчителі використовують внутрішньо-предметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають формульованому та рівневому оцінюванню. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Наш ліцей організовує індивідуальну форму здобуття освіти (педагогічний патронаж, сімейна форма) і таким чином реалізовує індивідуальну освітню траєкторію учня. На підставі рішення ЛКК учням організовується навчання за індивідуальною формою навчання (педагогічний патронаж). Дані висновки були складені відповідно Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8, (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314; зі змінами затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 №955 за освітньою програмою закладу загальної середньої освіти I ступеня.

При роботі із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами вчителі складають індивідуальні адаптовані чи модифіковані навчальні програми(залежно від висновку ІРЦ) і Критерії оцінювання, що відповідають потребам кожної дитини і схвалюються педагогічною радою. А відповідно до них педагоги складають календарно- тематичне планування, за яким і реалізують навчальний план ліцею.

7. Опис інструментарію оцінювання.

Оцінювання учнів початкових класів здійснюється відповідно до методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти, викладених у додатку до наказу Міністерства освіти і науки України № 813 від 13.07.2021. Формульоване

оцінювання здійснюється з метою відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудови індивідуальної освітньої траєкторії особистості. Підсумкове оцінювання здійснюється з метою співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою. Однією з ключових змін в оцінюванні є підхід до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета/курсу запропоновано використовувати вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу, яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання. Так, рекомендації запроваджують поняття вербальної оцінки (оцінювальне судження) та рівневої оцінки (оцінювальне судження із зазначенням рівня результату). Вербальну і рівневу оцінку можна виражати як усно, так і письмово. Рівень результату навчання рекомендовано визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами – «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В). Результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4 класах відображаємо вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання у 3-4 класах – рівневою оцінкою та галузі «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька», «Фізкультурна» що схвалено педагогічною радою від 31.08.2022 №1 оцінюємо вербально.

Рекомендації також містять Орієнтовну рамку оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів. Вона дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання і покликана допомогти формувати оцінювальні судження та визначати рівень результату навчання. Водночас заклад може розробляти і фіксувати загальні положення щодо оцінювання результатів навчання учнів у освітній програмі та конкретизувати їх у частині положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти. Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу. У рекомендаціях наголошено, що оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють).

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, мета якого – відстеження особистісного розвитку учнів й опанування навчального досвіду;
- підсумкового оцінювання, мета якого – співвіднести навчальні досягнення учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Держстандартом або освітньою програмою.

Рекомендовано враховувати, що формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно.

Для ефективності формувального оцінювання рекомендовано дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час його організації:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей;

- визначення разом з учнями критеріїв оцінювання;
- формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання;
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- коригування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учнів за рік. Під час такого оцінювання рекомендовано зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Підсумкову оцінку за рік рекомендовано визначати з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою Вараського ліцею №5

Протокол №1 від 29.08.2025

